

ג' כסלו תשע"ה

25 נובמבר 2014

תיק 74083, רמת גן

פסק דין

בעניין שבין

הנתבע

התובע

מתקין תנורה ארובה

קונה

א. עובדות מוסכמות

ביום ט' שבט תשע"א (14.01.11) רכש התובע מהנתבע תנור ארובה שמוסק בעזרת עצים. העסקה כללה גם התקנה, הובלה, קידוחים לארובה, והתקנת ארובה שעשויה מדקופירט. עלות העסקה הכוללת היתה בסך: 12,450 ₪ כולל מע"מ. העסקה חולקה (לפי הסבר הנתבע) ל- 8,200 ₪ עבור התנור, ו- 4,250 ₪ עבור הארובה, כשמתוך התשלום על הארובה – 2000 ₪ שולמו עבור ההתקנה.

בתאריך ב' אדר א' תשע"א (05.02.11) התלונן התובע על כך שהארובה מכניסה ריח רע הביתה, ואז הסתבר שיש להגביה אותה, הנתבע הלך מיוזמתו למייצר הארובות 'דקר', שילם על תוספת הארובה, והתקין את הגבהת הארובה בכוחות עצמו. על חלק זה אין תביעה בין הצדדים.

בחורף תשע"ג (כשנתיים אחרי הקנייה הראשונה) פנה התובע לנתבע בבקשה שיחליף לו 2.5 מטר של ארובה שהתפרקו עקב קורוזיה, בפועל התובע קנה את חלקי הארובה על חשבונו, והתקין אותה לבדו.

בחורף תשע"ד שאר חלקי הארובה המותקנים בתוך הבית התפרקו עקב קורוזיה, התובע פנה אל הנתבע, ודרש ממנו לבא לתקן לו את הארובה, אולם, הנתבע לא הגיע לתקן. לאחר חלופת מיילים, ואחרי חודש קר במיוחד שבו לא היתה אפשרות להפעיל את התנור בלי ארובה שלמה, התובע שכר אדם אחר שהחליף לו את כל הארובה מתחילה ועד סופה לארובה שמצופה באמאייל. התובע שילם לו סך של 4,700 ₪ כולל מע"מ.

ב. טענות התובע ותביעותיו

התובע טוען כי על הנתבע להחזיר לו את מלוא הסכום אותו שילם על ארובת האמאייל החדשה, בסך 4,700 ₪.

לטענתו, הארובה המקורית מלכתחילה לא היתה מתאימה לתנור מסוג זה שאותו רכש מהנתבע. הוא העלה השערה שכיון שמדובר בתנור חדש בשוק, בעל הספק גדול ממה שרגילים היו להשתמש

עד לכניסת תנור זה, הארובה לא היתה מתאימה לתנור זה, והראיה שכיום הנתבע עצמו משתמש רק בארובות מצופות אמאייל לתנור זה.

לטענתו, הוא השתמש בתנור באופן סביר, והארובה לא היתה אמורה להתקלקל אחר זמן קצר כל כך, לכן על הנתבע לבוא ולתקן על חשבונו את הארובה, ומשלא נעשה כך, זכותו המלאה להביא אדם אחר שיתקן על חשבון הנתבע, ולחייבו בעלויות הכרוכות בכך.

ג. טענות הנתבע

הנתבע טוען כי את הארובות הוא לא מייצר, אלא קונה אותן מאחרים. הוא נותן אחריות על הארובה לשנה, אולם, הוא בדרך כלל גמיש, ונושא באחריות גם אם יש קלקולים מעבר לשנה הראשונה, אך הוא אינו אחראי מצד הדין למה שקורה בתום השנה הראשונה. על כן, מצד הדין הוא אינו נושא באחריות לבעיות שנוצרו אחרי השנה הראשונה לקנייה, ולכן גם אינו חייב לשלם על תיקון כלשהו.

הנתבע טוען כי אינו יודע מדוע הארובה התקלקלה, כיון שלדבריו ארובה אמורה להחזיק בין 8 ל-12 שנים. לטענתו, הוא התקין 10 תנורים כאלה עם ארובות דקופירט ולאף אחד לא היתה תלונה. כמו כן, הוא הגיש תצהירים של רוכשי התנורים התומכים בטענתו.

לטענתו, יתכן שהנוזק נגרם בגלל שימוש לא נכון בעצים רטובים. עצים כאלה יוצרים עיטרן שמעכל את המתכת, וזה מסביר את הקורוזיה הרבה בארובה (חלקי ארובה הוצגו בדיון). ארובה מאמאייל מוגנת הרבה יותר מפני קורוזיה, ואכן כיום הוא משתמש בארובות אמאייל, אולם, בזמנו לא היו ארובות כאלה. לטענתו גם כיום אין בעיה בהתקנת ארובות דקופירט ולראייה התנורים הרבים שעובדים ללא תקלות עד היום.

בנוסף, הוא מודה שכיון שהתקנת התנור הסתיימה בשעה מאוחרת בלילה הוא לא הספיק להדריך את התובע כיצד להשתמש בתנור.

לדבריו, הוא היה מוכן לבוא לקראת התובע ולרדת במחיר, לו היה התיקון מתבצע על ידו, אך אינו מוכן לשאת בתשלום של מתקין אחר בשום פנים ואופן.

ד. תגובת התובע לטענות הנתבע

התובע טוען כי השתמש בתנור רק בעצים יבשים, וכיון שהוא גנן במקצועו הוא גם יודע אילו עצים הם יבשים. מעבר לכך הוא לא קיבל כל הדרכה בעל פה או חוברת עם הוראות שימוש או הנחיות למרות שביקש, כך שאם ישנן בעיות בטיב העצים, האחריות הינה על הנתבע.

לגבי טיב הארובה הוא טוען ש"הטענה של [הנתבע] כאילו מדובר בפח מיוחד לארובות (דקופירט) נבדקה טלפונית אצל יצרן הארובות שטען כי מדובר בפח שחור פשוט ולא פח המיוצר עבור ארובה". על כן לטענתו הנתבע פשע בכך שהתקין ארובה שאינה מתאימה לתנור, והוסיף פשיעה בכך שלא בא לבדוק את טיב הארובה כבר בפעם הראשונה בה היא התקלקלה.

ה. נושאי הדין

1. מעמדו ההלכתי של הנתבע.
2. הסיבות האפשריות לנזק לארובה.
3. התביעה להחזר עבור עלות ארובת אמאיל.
4. הטענה שהארובה לא היתה מתאימה מלכתחילה.
5. הטענה שהנזק נגרם עקב שימוש לא נכון.
6. משמעותה של אחריות.
7. החזר על חלקי הארובה שלא ניזוקו.
8. החזר עלות העבודה וההובלה.
9. הוצאות משפט.

ו. מעמדו ההלכתי של הנתבע

הנתבע מכר לתובע את התנור ואת הארובה וגם ביצע את ההתקנה תמורת תשלום גלובלי, ולכן דינו כמוכר שביצע גם עבודת קבלנות בהתקנה.

ז. הסיבות האפשריות לנזק לארובה

כאמור, שני הצדדים מסכימים שארובה לא אמורה להתקלקל כל כך מהר. אלא שהם חלוקים בשאלה מה גרם לנזק.

התובע טוען שהארובה לא היתה מתאימה לתנור מלכתחילה, או בגלל שמדובר בתנור בעל הספק גבוה או בגלל שהארובה לא מתאימה לשימוש אינטנסיבי כמו שעשה התובע בהתאם למוג האוויר במקום מגוריו. לעומתו, הנתבע טוען שהארובה התקלקלה בגלל שימוש לא נכון של הקונה (שימוש בעצים רטובים).

אפשרות שלישית היא שהיה ליקוי ספציפי בארובה, למרות שבאופן כללי ארובה מסוג זה אמורה להתאים לתנור. מבחינה עקרונית אפשרות זו דומה לאפשרות הראשונה, ונדון בשתייהן כאחת. על כן לפנינו שתי אפשרויות:

1. אי התאמה של הארובה או ליקוי בה.
2. הארובה ניזוקה בשל שימוש לא תקין.

כיון שלא הובאו ראיות המכריעות בין שתי האפשרויות ובית הדין אינו יכול להכריע איזו מהאפשרויות נכונה, נבחן את שתייהן מבחינה הלכתית-משפטית.

ח. הטענה שהארובה לא היתה מתאימה מלכתחילה

משמעות הטענה שהארובה לא מתאימה היא שמדובר במקח טעות, דהיינו, חלק מהעסקה היתה מכירה של תנור וארובה, ומשהתברר שהארובה לא מתאימה זכותו של הקונה לבטל את העסקה, כפי שפסק הרמב"ם (מכירה טו, ה-ו):

כל שהסכימו עליו בני המדינה שהוא מום שמחזיר בו מקח זה מחזירין, וכל שהסכימו עליו שאינו מום הרי זה אינו מחזיר בו אלא אם פירש, שכל הנושא ונותן סתם על מנהג המדינה הוא סומך.

כל הלוקח סתם אינו לוקח אלא הדבר השלם מכל מום...

דהיינו, הגדרת מום תלויה במנהג המקובל, וכאשר ישנו מום ניתן לבטל את העסקה. במקרה זה שני הצדדים מסכימים שנוק לא היה אמור להתרחש אחרי כשנתיים ימים (שלב א', ושלב ב' לאחר שלוש שנים וארבעה חודשים). לפיכך, אם הנתבע אחראי לתקלה הרי שזהו מקח טעות.

נציין בקצרה שגם אם המוכר הוא בגדר מתווך, דהיינו, שהוא קונה ארובות ומוכר אותן, והוא טוען לחוסר ידיעה על הפגם שיש בחפץ שהוא מוכר – דין מקח טעות נשאר במקומו (כפי שפוסק שולחן ערוך חו"מ רלב, יט, לגבי ביצים מוזרות, אם אכן היו מחזירים אותם, וראו עוד במהרש"ך א, יט).

אולם, גם אם נקבל את טענת התובע, הרי שכבר בשלב זה ניתן לקבוע כי תביעת התובע לקבל החזר על עלות התקנת ארובת אמאייל – נדחית. שהרי גם אם הארובה המקורית לא היתה מתאימה, אזי זכותו של התובע לבטל את העסקה ולקבל את כספו בחזרה בלבד. לעומת זאת, הוא איננו זכאי לקבל ארובה יקרה יותר שמעולם לא הובטחה לו במסגרת עסקה זו.

כעת יש לדון האם התובע זכאי להחזר כספו עבור הארובה אם אכן טענתו נכונה.

כנגד טענתו עומדת העובדה שהוא השתמש בארובה לאחר שאי התאמה התגלתה. בעניין זה כתב הרמב"ם (מכירה טו, ג) ודבריו נפסקו גם בשולחן ערוך (חושן משפט רלב, סעיף ג):

המוכר לחבירו קרקע או עבד או בהמה או שאר מטלטלין ונמצא במקח מום שלא ידע בו הלוקח, מחזירו אפילו לאחר כמה שנים שזה מקח טעות הוא, והוא שלא ישתמש במקח אחר שידע במום, אבל אם נשתמש בו אחר שראה המום הרי זה מחל ואינו יכול להחזיר.

דהיינו, שימוש לאחר גילוי המום מונע את האפשרות לבטל את העסקה.

אולם, בנידון דידן, אין לומר שבכך שהתובע השתמש בארובה הוא מחל על המום, כיון שכפי שכתב בספר פתחי תשובה (חו"מ רלב, ס"ק א) אם השימוש הוא מוכרח אין לומר שהשימוש מהווה מחילה. וכך מסכם ערוך השולחן (חו"מ רלב, ד):

שימוש שמצד ההכרח כגון שהיה בדרך וכיוצא בזה, ודאי דאין זה ראייה על מחילתו.

לסיכום, אם אכן צודק התובע והארוכה מעולם לא היתה מתאימה לתנור כזה – אזי מדובר במקח טעות והקונה יכול לבטל את העסקה. אולם, גם אם נקבל את גירסת התובע, הרי שתביעתו לקבל החזר מלא עבור רכישת ארוכה אמאיל נדחית.

ט. הטענה שהנזק נגרם עקב שימוש לא נכון

כאמור, הנתבע טען שהארוכה מתאימה לתנור והיא ניזוקה בגלל שימוש לא נכון מצד התובע. בעניין זה, בית הדין קובע כי גם אם אכן שימוש לא נכון הוא שגרם לבלאי, בכל זאת הנתבע נושא במלוא האחריות לנזק שנגרם.

כפי שהודה הנתבע, הוא לא הדריך את התובע כלל איך להשתמש בתנור ובארוכה, ואף לא השאיר לו הוראות שימוש. ברור שאם התנור מצריך הוראות שימוש פרטניות, ובלי זה הארוכה עלולה להתקלקל, הרי שהיעדר הדרכה מטיל אחריות על המוכר. אחריות זו גברה לאחר חורף תשע"ג בו החלה קורוזיה בארוכה והנתבע ידע זאת שכן התובע פנה אליו בבקשה לתקן את הבעיה. אילו חשב הנתבע כי הדבר נגרם עקב שימוש לא נכון היה עליו להתריע על כך בפני התובע.

לפיכך, מסתבר שאפשר לראות במוכר גם יועץ שהקונה מצפה ממנו להנחיות אם ישנן ומסתמך עליו. ובהיעדר הנחיות הניח הקונה שהוא יכול להשתמש בתנור ע"פ שיקול דעתו. אחריותו של יועץ מופיעה בשו"ע (ח"מ שו, ו):

המראה דינר לשולחני, ואמר לו: יפה הוא, ונמצא רע, אם בשכר ראהו, חייב לשלם אף על פי שהוא בקי ואינו צריך להתלמד. ואם בחנם ראהו, פטור, והוא שיהיה בקי שאינו צריך להתלמד. ואם אינו בקי, חייב לשלם אף על פי שהוא בחנם, והוא שיאמר לשולחני: עליך אני סומך, או שהיו הדברים מראים שהוא סומך על ראייתו ולא יראה לאחרים.

מסוף הדברים עולה שכאשר "הדברים מראים" שאדם סומך על מומחה הדבר מטיל אחריות ממונית על המומחה, קל וחומר בנידון דידן כאשר הנתבע אומר שיש צורך בהנחיות כדי למנוע נזק ושאכן הוא נוהג במקרים אחרים לייעץ ולא עשה זאת כאן.

לסיכום: גם אם נקבל את טענתו העובדתית של הנתבע בנוגע לסיבת הנזק, הוא נושא באחריות לתוצאה, מדין הסתמכות, כיון שלא הדריך את הקונה בנוגע לשימוש בתנור.

י. משמעותה של אחריות

הנתבע טען כי הוא אינו חייב באחריות המוצר מעבר לשנת האחריות. אמנם, הנתבע הודה שלא כתב ולא אמר שהאחריות מוגבלת לשנה אחת בלבד, אולם, זה מה שמקובל בענף. לעומתו, התובע טוען שלא נאמר לו דבר על תקופת אחריות וכן שכיון שיש פגם מהותי במוצר לא תעמוד למוכר ההגנה בגלל האחריות.

במילים אחרות, יש מחלוקת עובדתית בין הצדדים האם האחריות מוגבלת לשנה אחת, וכן יש ביניהם מחלוקת משפטית האם אחריות למשך שנה פוטרת את נותן האחריות מחובותיו על פי דין לאחר תקופה זו.

לפני שנדון במחלוקת זו, נבהיר, שמעיקר הדין, אם אכן נמצא מום במקח גם לאחר כמה שנים, יש בכך כדי לבטל את המכירה. וכך נפסק בשולחן ערוך (חושן משפט סימן רלב סעיף ג):

המוכר לחבירו קרקע או עבד או בהמה או שאר מטלטלים, ונמצא במקח מום שלא ידע בו הלוקח, מחזירו אפי' לאחר כמה שנים, שזה מקח טעות הוא.

בית הדין מקבל את עמדתו של התובע בשאלה המשפטית הנוגעת לשאלת משמעותה של אחריות, להלן הנימוקים לכך:

הרב יעקב הילדסהיים (ספר כתר ג', עמ' 111-112) עסק בשאלה העקרונית האם תעודת אחריות עשויה לגרוע מזכויות הקונה על פי דין. השאלה עולה בשני הקשרים:

האחד, האם תעודת אחריות שוללת מהקונה את הזכות לבטל את העסקה בשל ליקוי ומחייבת אותו להסכים לתיקון המוצר על ידי המוכר. השני, האם תעודת אחריות מגבילה את היכולת לבטל את העסקה כאשר לאחר תום תקופת האחריות התגלה ליקוי.

בעניין זה הוא מביא את תשובת הרב זלמן נ. גולדברג שכתב שתעודת האחריות מרחיבה את האחריות של המוכר גם לתקלות שנוצרו לאחר המכירה, אך בתוך תקופת האחריות. בעוד, שעל פי עיקר הדין הזכות לביטול מקח היא רק על תקלות שהיו בחפץ בשעת המכירה. כמו כן הוא הסתפק בשאלה הראשונה, האם אחריות מחייבת את הקונה להסכים לתיקון גם כאשר על פי דין הוא זכאי לבטל העסקה. בהמשך, הכותב מציין שבשאלה זו חלוקות עמדות דיינים איתם הוא התייעץ. כך גם בשאלה מה הדין כאשר לאחר תום תקופת האחריות התגלה ליקוי שהיה כבר בשעת המכירה.

לדעת בית הדין לא ניתן לפרש את המונח "אחריות לשנה" באופן הפוטר לחלוטין מאחריות על פי דין לאחר תקופה זו.

מהי אם כן משמעותה של הגבלת תקופת האחריות?

בית הדין סבור שהפרשנות הסבירה היא שבתוך תקופת האחריות נטל הראיה כדי להוכיח שנותן האחריות פטור – מוטל עליו, ואילו לאחר תקופת האחריות נטל הראיה מוטל על הקונה, על פי הכלל הידוע המוציא מחברו עליו הראיה.

מעין ראיה להסבר זה ניתן למצוא בסעיף 8 לתקנות הגנת הצרכן (אחריות ושירות לאחר מכירה), תשס"ו-2006:

8. על אף האמור בתקנות 2 ו-6(ג), רשאי יצרן לדרוש תמורה בעד תיקון שביצע בטובין לפי דרישת הצרכן, או בעד הובלתם או החלפתם, לפי הענין, אם הוכיח, לפני ביצוע התיקון, שהקלקול בהם נגרם כתוצאה מאחת הסיבות שלהלן:

(1) כוח עליון שהתרחש במועד מאוחר ממועד מסירת הטובין לצרכן;

(2) זדון או רשלנות של הצרכן, לרבות שימוש בטובין בניגוד להוראות השימוש ובלבד שהוראות השימוש סבירות בנסיבות הענין, והכל בכפוף להוראות כל דין ;

(3) תיקון שנעשה בטובין בידי מי שלא הורשה לכך מטעם היצרן, בנסיבות שאינן נובעות מהפרת חיובי היצרן לפי תקנות אלה.

הדגש הוא על כך שהיצרן יכול לפטור עצמו מאחריות אם יוכיח שהמקרה המדובר אינו בתחום אחריותו. כל זאת, במשך תקופת האחריות, אולם, גם לאחריה, אם יוכיח הקונה שהוא זכאי לפיצוי על פי דין – היצרן לא ייפטר בגלל תום האחריות.

כמו כן, בתוך תקופת האחריות נושא היצרן באחריות לכל תקלה (כפי שכתב הרב זלמן נ. גולדברג שדבריו הובאו לעיל) – ובלבד שלא תהיה באשמת הלקוח או מחמת כוח עליון. לעומת זאת לאחר תקופת האחריות נושא היצרן רק באחריות הנובעת מפגם במוצר שהיה קיים כבר בעת המכירה. במילים אחרות: לאחר תקופת האחריות האפשרות לקבל החזר היא רק בטענת מקח טעות, ואילו בתוך תקופת האחריות מחויב היצרן לתקן כל תקלה גם אם אינה מגדירה את העסקה כמקח טעות.

אמנם, מסתבר שלעתים תעודת אחריות מגדירה מיהו האחראי. כאשר קמעונאי נותן תעודת אחריות של יצרן, סיטונאי או יבואן, הוא מעביר את האחריות מהאחראי על פי דין (המוכר) לגורם אחר (למשל, היצרן).

בנוסף, כאשר ישנו ספק מה תחום אחריותו של המוכר, תעודת האחריות מבהירה את הספק. אולם, גם אם מדובר בהבהרה או בהעברה של האחריות, לא מדובר בהתנערות מאחריות.

לסיכום – בתקופת האחריות היקף האחריות של המוכר (או נותן האחריות) רחבה – הן לעניין נטל הראיה, הן לעניין תקלות שנוצרו באותה תקופה אך לאחר מועד המכירה, והן לעניין סוג התקלות בהן על המוכר לטפל. תעודת האחריות עשויה להגדיר את תחום האחריות בתוך תקופת האחריות ואף לאחריה, אך אין הצדקה שהיא תבטל את זכויות הקונה על פי דין. מדובר בתעודת אחריות ולא בתעודת חוסר אחריות.

בנידון דידן הנתבע עצמו אמר שארובה אמורה להחזיק מעמד בין 8 שנים ל-12 שנים. לפיכך, בית הדין סבור שהוכח שאבדן הארובה לאחר שלוש שנים בלבד נובע מליקוי לא רגיל בארובה. ולכן, אחריות לשנה (גם אילו סוכם או מקובל כך) אינה פוטרת אותו מחובותיו על פי דין.

כיון שבפועל הקונה השתמש בארובה במשך שנתיים ללא תקלות הוא חייב לשלם על השימוש (שו"ע חו"מ רלב, טו ; דיני ממונות ובירור יהדות, כרך א עמ' רכט-רלא, הרב יעקב הילדסהיים, כתר כרך ג פרק ז) התמחור ייעשה בהמשך.

לסיכום, גם אם נקבל את טענת הנתבע שתקופת האחריות המקובלת בענף היא שנה אחת, אין בכך כדי לפטור אותו מחובותיו על פי דין, ולכן הוא אחראי לנזק שנגרם לארובה בניכוי דמי השימוש במשך שנתיים.

יא. החזר על חלקי הארובה שלא ניזוקו

כאמור, בית הדין מקבל עקרונית את טענת התובע לאחריות הנתבע על הנזקים שנגרמו לארובה. כמו כן, בית הדין כבר הכריע שהתובע אינו זכאי להחזר עבור ארובת האמאיייל שקנה אלא רק להחזר הכסף ששילם עבור הארובה מדקופירט.

בפועל החלקים שניזוקו הם אלה שבתוך הבית, ועל כן השאלה היא האם הנתבע זכאי להחזר על חלקים אלה בלבד או על כל הארובה כלל החלקים שמחוץ לבית.

בעניין זה התובע טען כי משתי סיבות הוא היה חייב להחליף את כל הארובה: א. יש הבדל בקוטר של ארובת אמאיייל וארובת דקופירט. ב. על מנת לקבל אחריות הוא חייב להחליף את כל חלקי הארובה. לעומתו, הנתבע טען כי ניתן לשים מתאם, וכך לפתור את בעיית הגדלים.

טענת התובע השנייה אינה מתקבלת, שכן אין הגיון לחייב את הראשון בתשלום על מנת לתת לתובע אחריות מאדם אחר על ארובה יקרה יותר.

יחד עם זאת בית הדין מקבל בנידון זה את טענת התובע הראשונה כיון שכאשר מדובר על מכירה של מוצר אחד בעל כמה חלקים – ביטול העסקה לגבי חלק אחד גורם לביטול כל העסקה כולה (ראו בעניין זה, הרב יעקב הילדסהיים, כתר ג, עמ' 395-396), מה גם שמסתבר שאין זה נהוג שמתקינים אחרים באים ומשתמשים בחלקים שהיו קודם, אלא בדרך כלל הם מתקינים את כל המוצר, על מנת לוודא שההתקנה שלהם תהיה תקינה. וכעין מה שכתבה הגמרא בבבא בתרא דף ז ע"א: "חדא אשיתא חדתא, בכוליה ביתא עתיקא, לא קיימא" כלומר, כותל אחד חדש לא מתקיים יחד עם בית שהוא כולו ישן.

יש להוסיף, שעל אף שהתובע החליף חלקים על חשבונו, וניתן היה לראות זאת כמחילה שלו לנתבע על חיובו להחליף לו את החלקים, המחילה היא בגדר 'מחילה בטעות', שקיימא לן שאינה מחילה (שולחן ערוך חו"מ רמא, ב). שהרי ברור לכל שאם היה יודע התובע שהארובה כולה עומדת להתפרק, היה מחליף את כולה, ולא מחליף על חשבונו חלקים אחרים, לכן אין לראות זאת כמחילה על זכותו.

לסיכום, הנתבע אחראי לכל הנזק שנגרם לארובה.

יב. החזר עלות העבודה

על פי דברי הנתבע בדיון חלק התשלום עבור הארובה היה 4,250 ₪, אולם, (עמוד 2 בפרוטוקול) חלק גדול מהסכום שולם עבור הקידוחים וההתקנה לפי הפירוט: 1250 ₪ – קידוחים, 750 ₪ – התקנה. כמו כן, הנתבע טען שאת עלות ההובלה הוא סופג במסגרת כלל העסקה.

לאור גודלה המצומצם של התביעה בית הדין לא פנה למומחה כדי לבדוק את טענות הנתבע, כדי לחסוך עלויות נוספות ולא סבירות מהצדדים.

כעת השאלה המשפטית היא איזה חלק מהתשלומים צריך הנתבע להשיב מעבר לעלות החלקים?

קידוחים – כיון שהקידוחים השביחו את ביתו של התובע לעניין התקנת הארובה, וברור שלמתקין אחר שבא היתה עבודה קצרה וקלה יותר, הרי שיש כאן הנאה ממונית שמחייבת את התובע בתשלום עבור העבודה שנעשתה ברצונו ולבקשתו (ובדומה ליורד לשדה חבירו והשביחה, כשהיא עשויה ליטע ובעניין זה בשו"ע חו"מ שעה, א).

התקנה – את סכום ההתקנה של הארובה נראה שעל הנתבע להשיב, זאת מכיון שהתובע כלל לא נהנה ממנה, ויתירה מזו, על המתקין הבא היה להסיר את ההתקנה הראשונה.

עלות החלקים היא 2,250 ₪, ועלות ההתקנה 750 ₪, דהיינו, סה"כ 3000 ₪.

לגבי התשלום על השימוש בארובה בתקופה שהיא פעלה:

בפועל נהנה התובע מן הארובה רק שנה אחת – חורף תשע"ב. ביתר השנים לא תפקדה הארובה כראוי, ולא ניתן לראות את התובע כמי שנהנה ממנה (בחורף תשע"א, שבאמצעו הותקנה הארובה, היו בעיות בארובה, עד שתוקנו על ידי התובע).

בחישוב דמי ההנאה עבור שנה מתחשב בית הדין בדברי הנתבע שטען שאורך החיים הממוצע של ארובה הוא 8 – 12 שנה. ברור שדעתו וכוונתו של הקונה היתה שהארובה תהיה תקינה למשך הזמן המכסימאלי שהוא, לדברי הנתבע 12 שנה (מה גם שכפי שציין הנתבע עצמו רוב הארובות תקינות למשך זמן רב יותר מהתוחלת הזו) לכן ניתן לראות את הקונה כמי שהיה מוכן לשלם סכום של 3000/12 ₪ עבור כל שנה (ראו הרב יעקב הילדסהיים, כתר כרך ג עמ' 226). היות שכאמור נהנה התובע בפועל מן הארובה שנה אחת בלבד עליו לשלם 3000/12 ₪ שהם 250 ₪ עבור הנאתו מן הארובה.

לסיכום, על הנתבע להשיב לתובע את עלות החלקים (2,250 ₪) ואת עלות ההתקנה (750 ₪) והוא אינו צריך להשיב את עלות הקידוחים. אחרי ניכוי סך 250 ₪ עבור השימוש בארובה עליו לשלם סה"כ 2750 ₪.

יג. הוצאות משפט

כיון ששני הצדדים התנהלו באופן סביר הנתבע ישתתף בעלות האגרה בסך 250 ₪.

יד. החלטה

1. על הנתבע לשלם לתובע סך של 3,000 ₪.

2. התשלום, יבוצע עד לתאריך ג' טבת תשע"ה, 25 דצמבר 2014

פסק הדין ניתן ביום ג' כסלו תשע"ה, 25 נובמבר 2014.

בזאת באנו על החתום

הרב עקיבא כהנא

הרב שלמה אישון, אב"ד

הרב עידו רכניץ